

Advaita en Wetenschap (10) geest

In de publicatie “Geheugen” (Advaita en Wetenschap (9)) werd belicht hoe het geheugen gemanipuleerd zou kunnen worden. Recent ging de wetenschap – ervaringskunde – nog een stapje verder door aan te tonen hoe door een elektrische impuls, veroorzaakt door een gedachte, feitelijk een bevel, van de ene onderzoeker, de andere – afgezonderde – onderzoeker, zich niet bewust van dit gedachte bevel, het toch uitvoerde.

Het experiment werd uitgevoerd aan de Universiteit van Washington. Beide onderzoekers droegen een muts met elektroden – als bij een elektro encefalogram – en waren op afstand van elkaar via een computer “verbonden”. De eerste onderzoeker keek naar een computerspel, dacht “vuur” en de wijsvinger van de tweede onderzoeker duwde op een toets.

Het experiment wordt gedetailleerd beschreven in een publicatie van de Universiteit van Washington onder de titel : “ Researcher controls colleague's motions in 1st human brain-to-brain interface” (Washington.edu). Een uitgebreide vertaling werd o.a. door de website Scientas.nl gepubliceerd onder de titel “Mindmeld wordt werkelijkheid : ...”).

Bij dit experiment kunnen onder meer de volgende bedenkingen gemaakt worden.

Het is alleen mogelijk als opdrachtgever en uitvoerder over een eender – partieel – geconditioneerde geest beschikken.

De uitvoerder moet tijdelijk van zijn vrije keuze afstand gedaan hebben.

Onduidelijk is of de uitvoerder geheel en al onwetend was van de aard van het computerspel en het soort bevel dat gegeven kon worden.

Niettemin geeft het experiment aan – gelijk bij de manipulatie van het geheugen – dat de geest meer en meer lijkt op een louter geconditioneerd coördinatiecentrum en geen uitstaans heeft met een echt autonoom bewustzijnscentrum. In Oosterse filosofieën wordt de geest (brein) beschouwd als het zesde zintuig.

De vraag komt dan op wat het denken, een gedachte dan is; kan er aan dit denken, aan een gedachte een zelfstandigheid toegekend worden?

De geest – als zintuig – is onderhevig aan ontstaan, in standhouden en verval. De geest van een pasgeborene is leeg en van een mens in totale dementie evenzeer. In de tussenliggende fase raakt deze geest gevuld met aangeleerde ervaringen, waaronder het leren spreken; klanken die worden tot woorden en dan tot begrippen. Het denken kan niet plaats hebben zonder woorden en hun inherente begrippen. Het is niet geheel van logica ontdaan, als op grond van deze redenering het denken beschouwd wordt

als een geconditioneerde vaardigheid. Dementie toont aan dat het denken vervormt, zelfs geheel achterwege kan blijven als gevolg van een fysieke aantasting van de hersencellen.

Als de werkelijkheid van ieder verschijnsel niet vatbaar is voor verwoording (zie ook annotatie bij vers 1.41 en 3.5 Avadhuta Gita) heeft ook een gedachte, het denken dat slechts berust op een begripsmatige verwoording van die verschijnselen, slechts een relatieve waarde.

Daarom kan in vers 1.9 van de Avadhuta Gita gezegd worden:

“ De geest heeft werkelijk de vorm van ruimte. De geest is werkelijk allesomvattend. De geest is het verleden. De geest is alles. Maar in werkelijkheid is er geen geest.”

Dit geheel en al geconditioneerd denken – hoewel schijnbaar een autonome vorm van bewustzijn – schept de illusie van een zelfstandigheid, het bestaan van een individu, maar is zuiver een product van ervaringen en omstandigheden. Het is een uiterst krachtig zintuig en niet voor niets het coördinatiecentrum. Maar ook niet meer dan dat. De werkelijkheid van dit zintuig, dit verschijnsel – zoals voor alles wat leeft, beweegt en is – is Bewustzijn.

Denken is zoals alle verschijnselen een vorm, een modus van dat ene Bewustzijn dat alle vormen aanneemt.

Indien de echte werkelijkheid ervaren wil worden, is het afstaan van het ego en dus ook het denken noodzakelijk.

De Essentie van Ribhu Gita spreekt zich duidelijk uit in vers 24 en 25 :

“....Het offer van het denken is in feite het totaal van alle heilige offers.....leidend naar de ervaring van het enig stralend Zelf (lees : Bewustzijn).”

De mens is een denkend wezen, maar zijn grootste werken verricht hij als hij niet denkt (Zenmeester Suzuki).

In de reeks Synthese zal dieper op het aspect van (g)een geest ingegaan worden.